

Controleprotocol 2006.

Emmeloord, 19 december 2006.

Aan de raad.

Voorgenomen besluit.

1. Vaststellen van het Controleprotocol 2006.
2. Kennis nemen van:
 - a. normenkader;
 - b. toetsingskader;
 - c. spelregels begrotingscriterium.

Advies raadscommissie.

De commissie adviseert positief omtrent dit voorstel en adviseert het voorstel als hamerstuk te beschouwen.

Aanleiding.

Jaarlijks, voorafgaand aan de accountantscontrole en in overleg met de accountant, stelt u vast aan welke posten van de jaarrekening, de gemeentelijke producten en de gemeentelijke organisatieonderdelen, de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden en welke toleranties hij daarbij dient te hanteren.

Probleemstelling.

Binnen de grenzen van de wet stelt u de reikwijdte en de goedkeurings- en rapporteringstoleranties van de accountantscontrole voor de jaarrekening vast. De invulling van het begrip rechtmatigheid is een nadere uitwerking van de controleverordening en moet daarom tevens door u worden vastgesteld. De wetgever heeft het begrip rechtmatigheid in de accountantscontrole van de gemeentelijke jaarrekening niet precies ingevuld. U heeft de mogelijkheid om tot een nadere afkadering te komen. Met deze invulling, uitmondend in de vaststelling van het controleprotocol 2006, krijgt de controlerend accountant de normen voor de accountantscontrole op de rechtmatigheid.

(Wettelijk) beleidskader.

Het jaarlijkse controleprotocol is gebaseerd op artikel 2 lid 4 van de Controleverordening gemeente Noordoostpolder.

Onderbouwing keuze voor het voorgenomen besluit.

Vorig kozen wij ervoor om alle aangepaste of (her)overwogen punten uit het controleprotocol toe te lichten. Voor dit jaar beperken wij de toelichting. Echter, aangezien het voor u als grotendeels nieuwe raad onbekende materie is, lichten wij de belangrijkste items dit jaar in een aparte bijlage uitgebreider toe.

Het betreft:

1. Het normenkader.
2. Het toetsingskader.
3. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties.
4. Spelregels begrotingscriterium.
5. Rapportage bevindingen richting raad en college.

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

2007

No. 18711-2

1. Het normenkader.

Het normenkader is de inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente zelf, zoals verordeningen, andere kaderstellende raadsbesluiten en collegebesluiten.

De inventarisatie uit het controleprotocol van 2005 is voor 2006 geactualiseerd. De regelgeving inzake de specifieke uitkeringen die onder de "Single Information Single Audit" (Sisa) vallen, is ook in het normenkader aangegeven.

2. Het toetsingskader.

Het toetsingskader is de operationalisatie van het normenkader. De kern van het toetsingskader is dat wordt aangegeven aan welke bepalingen uit de regelgeving in het normenkader een financiële beheershandeling is verbonden.

3. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Voor 2006 is wat betreft goedkeurings- en rapporteringstoleranties aangesloten bij de te doen gebruikelijke en ook voor de jaarrekeningcontrole gekozen toleranties.

Wij stellen u voor dezelfde toleranties te hanteren als in het controleprotocol van 2005.

4. Spelregels begrotingscriterium.

Financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Het toetsen van begrotingsrechtmatigheid is ingewikkelder dan wellicht op het eerste gezicht lijkt. Wij hebben spelregels opgesteld en leggen deze ter kennisneming aan u voor. U vindt deze spelregels in bijlage 3 bij het controleprotocol 2006.

5. Rapportage bevindingen richting raad en college.

Het gaat hier om de rapportage van de accountant van de uitgevoerde werkzaamheden, de bevindingen en de eventuele voorstellen ter verbetering. De resultaten van de toets (waaronder die op rechtmatigheid) en het plan ter verbetering worden ter kennisgeving aan u aangeboden.

Financiën/Planning.

De resultaten van de intern uitgevoerde werkzaamheden, de bevindingen en de eventuele voorstellen ter verbetering worden naar verwachting ter kennisgeving aan de raad(scommissie) aangeboden in maart 2006.

Communicatie.

Aangezien het niet meer is dan het vaststellen van de norm, is communiceren hierover niet noodzakelijk.

Achterliggende documenten.

In de bijlage werken wij de onderbouwing van de keuze voor het voorgenomen besluit verder uit.

Het college van burgemeester en wethouders van Noordoostpolder,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder: Wethouder A.H.T. van Meijel

Steller : K. Werkman, 0527-633509, k.werkman@noordoostpolder.nl

Bijlage bij het Raadsvoorstel tot het vaststellen van het Controleprotocol 2006.**Uitgebreide toelichting op het punt "Onderbouwing keuze voor het voorgenomen besluit".**

Vorig kozen wij ervoor om alle aangepaste of (her)overwogen punten uit het controleprotocol toe te lichten. Voor dit jaar beperken wij de toelichting in het raadsvoorstel. Echter, aangezien het voor u als grotendeels nieuwe raad onbekende materie is, lichten wij de belangrijkste items dit jaar hierna, in deze bijlage, uitgebreider toe.

Het betreft:

1. Het normenkader.
2. Het toetsingskader.
3. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties.
4. Spelregels begrotingscriterium.
5. Rapportage bevindingen richting raad en college.

1. Het normenkader.

Het normenkader is de inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente zelf, zoals verordeningen, andere kaderstellende raadsbesluiten en collegebesluiten.

De inventarisatie uit het controleprotocol van 2005 is voor 2006 geactualiseerd. De regelgeving inzake de specifieke uitkeringen die onder de "Single Information Single Audit" (Sisa) vallen, is ook in het normenkader aangegeven. Van deze specifieke uitkeringen gaat het alleen om die waarbij de gemeente een directe relatie met het rijk heeft.

Sisa houdt in het kort in dat de verantwoording van bepaalde specifieke uitkeringen naar het rijk toe, niet meer per regeling gebeurt, maar in één keer bij de jaarrekening.

De Kadernota PRPG, van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten, stelt dat u het normenkader niet meer expliciet hoeft vast te stellen, maar dit kunt bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen. Dit advies is overgenomen en als zodanig in het besluit geformuleerd. De kadernota, waarvan in oktober 2006 een nieuwe versie is uitgekomen, is een zwaarwegend advies. Argumenten om hiervan af te wijken dienen goed gedocumenteerd te zijn, waarna de accountant beoordeelt of hij deze afwijking gerechtvaardigd vindt.

U treft het normenkader aan als bijlage 1 van dit controleprotocol.

De nieuwe versie van de kadernota onderscheidt twee soorten collegebesluiten: kaderstellend en uitvoerend. Kaderstellende besluiten hebben een algemene werking voor alle nog te nemen uitvoerende besluiten. Uitvoerende besluiten nemen wij in bijvoorbeeld het dagelijks bestuur.

De accountant neemt de uitvoerende besluiten, voorzover zij betrekking hebben op baten, lasten dan wel balansmutaties, mee in zijn normale (getrouwheids)controle. U hoeft hier dus geen verdere aanwijzingen voor te geven in het kader van de rechtmatigheidstoets.

Kaderstellende besluiten (betrekking hebbend op financiële beheershandelingen) kunnen verplicht gesteld zijn door hogere regelgeving of raadsbesluiten (-verordeningen). Indien in deze regelgeving een verplichting is opgenomen tot het opstellen en nemen van een besluit, zal de accountant alleen onderzoeken of wij dit besluit daadwerkelijk hebben vastgesteld. Indien er ook eisen aan het te nemen besluit zijn opgenomen wordt (alleen) gecontroleerd of ons besluit die bepalingen bevat. Controle van de naleving van de kaderstellende besluiten behoort niet standaard tot de accountantscontrole.

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

2007

No. 18711-4

Hierop zijn twee uitzonderingen:

1. Wettelijk verplichte kaderstellende besluiten waarbij een rechtmatigheidstoets is voorgeschreven.
Hiervan kan sprake zijn bij specifieke uitkeringen.
2. Kaderstellende besluiten inzake financiële of niet-financiële beheershandelingen die u (aanvullend) opneemt in het normenkader.

In het normenkader zijn een aantal van deze besluiten aanwezig.

Sommige van onze besluiten, vooral betreffende delegatie en beheer, hebben invloed op het financiële beheer. Deze besluiten kunnen gevolgen hebben voor het getrouwe beeld waarover de accountant in zijn "normale" verklaring een oordeel geeft. Het is dus niet zo dat de accountant, indien een besluit niet in het normenkader is opgenomen, dit besluit volledig links laat liggen.

2. Het toetsingskader.

Het toetsingskader is de operationalisatie van het normenkader. De kern van het toetsingskader is dat wordt aangegeven aan welke bepalingen uit de regelgeving in het normenkader een financiële beheershandeling is verbonden.

Voor de selectie van de te toetsen artikelen uit de gemeentelijke verordeningen, worden bepaalde voorwaarden gebruikt. Voldoet een artikel aan een voorwaarde, dan valt het artikel onder de rechtmatigheidstoets, zo niet dan valt het artikel niet onder de rechtmatigheidstoets. De voorwaarden waaraan getoetst moet worden, bepaalt u.

De verdere concretisering van de door u gekozen voorwaarden is vervolgens, volgens de Kadernota PRPG, een bevoegdheid van ons, dat u ter kennisgeving wordt aangeboden. U treft het toetsingskader aan als bijlage 2 van dit controleprotocol.

In 2004 (het eerste jaar waarin de rechtmatigheidscontrole heeft plaatsgevonden) heeft u besloten tot het hanteren van het minimum kader, waar de volgende drie voorwaarden toe behoren:

- recht;
- hoogte;
- duur.

Vanuit het Ministerie van BZK is aangegeven dat het de bedoeling is zo snel mogelijk het complete voorwaardenkader te laten toetsen.

De vier andere voorwaarden zijn:

- termijnen;
- bevoegdheden;
- administratieve bepalingen;
- bewijsstukken.

Tijdens de bespreking van het controleprotocol 2004 is gesteld dat het een groeimodel is en dat het logisch is vooralsnog aan te sluiten bij het VNG-protocol, zijnde het minimum kader. Het vaststellen van het controleprotocol is steeds het moment om te overwegen of het toetsingskader moet of kan worden uitgebreid.

Bij de aanbidding van het controleprotocol in 2005 heeft u besloten om voor 2006 het minimumkader te blijven hanteren. Dit kon indertijd de instemming vinden van de accountant en het audit committee.

Vorig jaar namen wij ons voor vanaf 2007 voor verzwaring te kiezen. Dit zou een specifieke, tijdrovende actie tot gevolg hebben, die slechts gericht was op de rechtmatigheid. De laatste maanden is in overleg met de projectleider "Andere Overheid" besloten de voorgenomen actie te verbreden tot het komen tot deregulering in zijn algemeenheid. Het (voorlopige) plan dat hiervoor is opgesteld, voorziet eind 2007 in een afronding van alle aanpassingen van verordeningen en overige regelgeving. Een uitbreiding van het aantal voorwaarden zou dan in 2008 plaats kunnen vinden. Bij het aanbieden van het controleprotocol 2007 zal hier meer duidelijkheid over zijn te geven.

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

2007

No. 18711-5

3. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Voor 2006 is wat betreft goedkeurings- en rapporteringstoleranties aangesloten bij de te doen gebruikelijke en ook voor de jaarrekeningcontrole gekozen toleranties.

Goedkeuringstolerantie.

Gesteld wordt dat wanneer voor een lagere norm wordt gekozen dan nu wordt voorgesteld, de accountantscontrole intensiever en daarmee duurder wordt. Een dergelijk besluit sluit dan ook niet aan bij de reeds verstrekte opdracht, met de daarbij te hanteren toleranties, aan de accountant voor de controle van de jaarrekening 2006.

Wij stellen voor om de tolerantie niet naar beneden bij te stellen. De bevindingen geven daar geen aanleiding toe, de controlekosten worden hoger (offer/nut) en er zijn geen of zeer weinig gemeenten die een lager percentage hanteren. In de toekomst kunnen andere overwegingen leiden tot een aanpassing, maar vooralsnog lijkt ons een wijziging niet gewenst.

De volgende tabel blijft derhalve ongewijzigd van toepassing voor 2006.

Goedkeuringstolerantie	Aard van de accountantsverklaring			
	Goedkeurend	Met beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van de lasten)	≤ 1%	tussen 1% en 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van de lasten)	≤ 3%	tussen 3% en 10%	≥ 10%	

Rapporteringstolerantie.

De accountant heeft geadviseerd de goedkeurings- en rapporteringstolerantie niet aan elkaar gelijk te stellen. Gelijke toleranties betekenen namelijk dat de accountant eerst hoeft te rapporteren indien een fout of onzekerheid dermate groot is dat dit invloed heeft op de aard van de accountantsverklaring. Logischer is de rapporteringstolerantie lager te stellen dan de goedkeuringstolerantie, zodat u inzicht krijgt in geconstateerde fouten of onzekerheden van een bepaalde omvang zonder dat die leiden tot een andere dan een goedkeurende verklaring.

Vorig jaar heeft u bepaald dat de accountant geconstateerde fouten die meer dan 20% van de tolerantie bedragen, rapporteert. U vindt dit besluit ook weer terug in het controleprotocol 2006 hetgeen concreet inhoudt dat fouten groter dan € 160.000 of onzekerheden groter dan € 480.000 worden gemeld in de rapportage van bevindingen.

4. Spelregels begrotingscriterium.

In de eerdergenoemde Kadernota PRPG wordt uitgebreid ingegaan op het begrotingscriterium. In zijn algemeenheid geldt dat "Financiële beheerhandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten alsmede balansposten, tot stand dienen te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

2007

No. 18711-6

Uitgangspunt is dat begrotingsafwijkingen en overschrijdingen van investeringen waarbij wij bij het doen van uitgaven binnen het door u vastgestelde beleid zijn gebleven, niet strijdig zijn met het budgetrecht. Externe en/of onvoorziene omstandigheden hebben dan gemaakt dat de uitgaven of investeringen hoger uitvallen. Voor zover mogelijk leggen wij de begrotingswijzigingen die gedurende het jaar al bekend waren, tijdens het jaar zelf nog aan u voor. Afwijkingen waarbij dat niet mogelijk was worden in de jaarrekening goed toegelicht door bijvoorbeeld te verwijzen naar door u genomen besluiten of aan u verstrekte informatie. Zo maken wij duidelijk waarom wij vinden dat de afwijkingen passen binnen het door u vastgestelde beleid. De accountant toetst deze toelichting en stelt daarmee vast of deze afwijkingen voor het accountantsoordeel rechtmatig of onrechtmatig zijn.

Het toetsen van begrotingsrechtmatigheid is ingewikkelder dan wellicht op het eerste gezicht lijkt. De kadernota PRPG adviseert spelregels op te stellen voor het begrotingscriterium, passend binnen de kadernota, en deze ter kennisneming aan u voor te leggen. Ook dit advies wordt opgevolgd. U vindt deze spelregels in bijlage 3 bij het controleprotocol 2006.

5. Rapportage bevindingen richting raad en college.

Het gaat hier om de rapportage van de accountant van de uitgevoerde werkzaamheden, de bevindingen en de eventuele voorstellen ter verbetering. Dit sluit aan bij artikel 6 van de verordening art. 212 GW waarin staat vermeld dat de resultaten van de toets (waaronder die op rechtmatigheid) en het plan ter verbetering ter kennisgeving aan de raad worden aangeboden.

De organisatie voert zelf de interne controle op de rechtmatigheid uit. Dit betekent het uitvoeren van de controle op naleving van de afgesproken voorwaarden. Doen we wat is afgesproken of zijn er afwijkingen vastgesteld? De bevindingen vanuit de toetsing worden geanalyseerd en mogelijk hersteld. Daarna is het mogelijk verbetervoorstellen te doen, bijvoorbeeld voor het aanpassen van processen, hulpmiddelen of aanpassing van de norm.

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 december 2006, no. 18711-1;

gelet op artikel 2 lid 4 van de Controleverordening gemeente Noordoostpolder

B E S L U I T:

vast te stellen het

CONTROLEPROTOCOL 2006

1. Inleiding

De gemeenteraad heeft aan Deloitte de opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet (GW) voor de gemeente Noordoostpolder uit te voeren. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de gemeenteraad echter nog een aantal zaken nader regelen, wat op hoofdlijnen in dit controleprotocol plaatsvindt.

Object van controle is de jaarrekening 2006 en daarmee tevens het financieel beheer over het jaar 2006 zoals dat is uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder.

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2006.

1.2 Wettelijk kader

Artikel 213 van de gemeentewet schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

De gemeenteraad heeft op 23 oktober 2003 de verordening op grond van artikel 213 GW voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Noordoostpolder vastgesteld (Controleverordening). Daarnaast worden bij de uitvoering van de accountantscontrole de minimumeisen gehanteerd die op grond van het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) gesteld worden aan de goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Op grond van artikel 2 lid 4 van de Controleverordening stelt de gemeenteraad met dit controleprotocol nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2006.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Zoals in artikel 213 GW is voorgeschreven, zal de controle door de accountant gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (lees: Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV));
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 GW (BAPG) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het BAPG dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen".

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie¹. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

Voor de bij de jaarlijkse accountantscontrole van de jaarrekening toe te passen goedkeurings- en rapporteringstoleranties is wat goedkeuringstolerantie betreft, aansluiting gezocht met de in het BAPG voorgeschreven minimumeisen. Deze minimumeisen gelden ook vanaf 2004 voor de rechtmatigheidscontrole. De minimumeisen zijn:

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

¹ Door de toepassing van een risicoanalyse kan het zo zijn dat niet alle transacties die groter zijn dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie individueel worden gecontroleerd. Ook kunnen andere gegevensgerichte werkzaamheden dan deelwaarnemingen worden toegepast. Met name door toepassing van cijferanalyse (verbandcontroles) kan het aantal deelwaarnemingen worden beperkt.

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van professional judgement.

De definitie van de goedkeuringstolerantie is:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Naast de goedkeuringstolerantie wordt de rapporteringstolerantie onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd:

De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

De rapporteringstolerantie wordt gesteld op 20% van de goedkeuringstoleranties.

Op basis van de begroting 2006 van de gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 0,8 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 2,4 miljoen de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten.

Fouten groter dan € 160.000,00 of onzekerheden groter dan € 480.000,00 worden gemeld in de rapportage van bevindingen.

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend: begrotingscriterium, voorwaardencriterium, misbruik- en oneigenlijk gebruikcriterium, calculatiecriterium, valuteringscriterium, adresseringscriterium, volledigheidscriterium, aanvaardbaarheidscriterium en leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);
3. Het voorwaardencriterium.

Het volgende dient over deze criteria te worden gezegd.

Ad 1. Begrotingscriterium.

Financiële beheerhandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten alsmede balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheerhandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn. Uitgangspunt is dat begrotingsafwijkingen en overschrijdingen van investeringen waarbij het college bij het doen van uitgaven binnen het door de raad vastgestelde beleid is gebleven niet strijdig zijn met het budgetrecht.

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

2007

No. 18711-10

Externe en/of onvoorziene omstandigheden hebben dan gemaakt dat de uitgaven of investeringen hoger uitvallen. Voor zover mogelijk worden de begrotingswijzigingen die gedurende het jaar al bekend waren tijdens het jaar zelf nog aan de raad voorgelegd. Afwijkingen waarbij dat niet mogelijk was worden in de jaarrekening goed toegelicht door bijvoorbeeld te verwijzen naar raadsbesluiten of informatieverstrekking aan de raad. Zo maakt het college duidelijk waarom hij vindt dat de afwijkingen passen binnen het door de raad vastgestelde beleid. De accountant toetst deze toelichting en stelt daarmee vast of deze afwijkingen voor het accountantsoordeel rechtmatig of onrechtmatig zijn. Het toetsen van begrotingsrechtmatigheid is ingewikkelder dan wellicht op het eerste gezicht lijkt.

Conform het advies in de kadernota PRPG zijn spelregels opgesteld voor het begrotingscriterium, passend binnen de kadernota, en worden u deze ter kennisneming voorgelegd. Verwezen wordt naar bijlage 3.

Ad 2. Misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium.

Gemeenten zullen een beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik moeten hebben. In het jaarverslag en/of de toelichting op de jaarrekening verantwoordt het college zich, wanneer daar aanleiding voor is, over de opzet, de uitvoering en de resultaten van het M&O-beleid. Indien een gemeente geen toereikend M&O-beleid voert kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel. Indien bij een toereikend M&O-beleid dat in voldoende mate is uitgevoerd toch een belangrijke (materiële) onzekerheid – die inherent is aan de regeling – blijft bestaan met betrekking tot de rechtmatigheid van de uitgaven of ontvangsten en deze niet verder kan worden gereduceerd, dient de accountant te beoordelen of deze onzekerheid in de toelichting bij de jaarrekening adequaat wordt weergegeven.

De nota M&O-beleid die tevens een uitwerking is van de verordening ex art. 212 GW is op dit moment in voorbereiding. M&O-maatregelen zijn op dit moment in diverse regelingen opgenomen.

Ad 3. Voorwaardencriterium.

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffings- en/of declaratiegrondslag;
- Normbedragen (denk aan hoogte en duur);
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.

De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening.

Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. Dit geldt echter niet voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving. De raad is op gemeentelijk niveau kadersteller en wordt geacht de norm te stellen waaraan het college moet worden getoetst. Een gemeenteraad dient dan de voorwaarden te bepalen waaraan dient te worden getoetst. Het college operationaliseert deze voorwaarden in een toetsingskader.

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

2007

No. 18711-11

Concreet betekent dit dat door het college limitatief moet zijn bepaald aan welke in wet- en regelgeving vastgelegde, voor de gemeente relevante, voorwaarden de accountant moet toetsen.

Evenals in voorgaande jaren zullen de volgende voorwaarden worden getoetst:

- recht
- hoogte
- duur

In de bijlagen bij dit protocol treft u dit kader voor de controle 2006 aan. Daarbij wordt zowel een overzicht gegeven van de landelijke en gemeentelijke wet- en regelgeving (bijlage 1) alsmede een nadere uitwerking van het voorwaardencriterium voor de gemeentelijke verordeningen (bijlage 2).

5. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidscontrole

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2006 is limitatief gericht op:

1. de naleving van wettelijke kaders, zoals die bij het onderdeel "Wetgeving extern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole" is opgenomen (bijlage 1). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
2. de naleving van de volgende kaders:
 - o de begroting (zie spelregels in bijlage 3) en
 - o de overige kaders binnen de raadsbesluiten (voor zover deze besluiten betrekking hebben op financiële beheershandelingen en transacties) en gemeentelijke verordeningen zoals opgenomen in de bijlage 2 van het protocol.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd, worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien het:

1. besluiten zijn die betrekking hebben op financiële beheershandelingen die een nadere uitwerking bevatten van:
 - a. hetzij externe regelgeving,
 - b. hetzij een door de raad vastgestelde verordening,
 - c. hetzij een door de raad aangewezen kaderstellend besluit van het college van Burgemeester en Wethouders.
2. besluiten zijn ten aanzien van aanbestedingen en ten aanzien van subsidies vanwege de externe werking ervan.

6. Hardheidsclausule

De raad kan voor bepaalde gevallen de in de bijlagen opgenomen verordeningen vallende binnen het kader van de controle voor de rechtmatigheid buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang dat deze verordening beoogt te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

7. Citeertitel

Dit protocol kan worden aangehaald als "Controleprotocol 2006".

Bijlagen:

1. Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole.
2. Uitwerking voorwaardencriterium.
3. Spelregels begrotingscriterium.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 25 januari 2007.
De griffier, de voorzitter,